

loop te koop met je doop

preek over Matteüs 10,32.33

ter gelegenheid van

- openbare geloofsbelijdenis van
- aanstelling als pastoraal medewerker van

Bijbellezing:

- Joël 3 – Bijbel in Gewone Taal
- Matteüs 10,26-33 - Bijbel in Gewone Taal

Bedum en Wetsinge-Sauwerd, 9 juni 2019

Ds. Marten de Vries

Gemeente van Jezus Christus, mijn zussen en broers via Hem,

microfoon met echo

Een kerk vol mensen. Uit Bedum en weet ik waarvandaan. Voor een speciale dienst: twee meiden en drie jongens doen belijdenis van hun geloof in Jezus Christus. Daar wil je als familie wel een stukje voor omrijden. Dat jullie, Annelyn tot en met Thijs, vanmorgen voorin de kerk staan, brengt dus nogal wat teweeg. Maar... wat we nú zien, is nog lang niet alles! Jullie jawoord heeft nog veel meer effect. In de ruimte: er klinkt vandaag een echo in de hemel. En in de tijd. Niet alleen leg je, met één woord in de microfoon, jezelf vast op nog veel meer jawoorden in de toekomst. Ook zal Jezus op de dag van zijn terugkomst je belofte van vandaag bij zijn Vader in herinnering brengen.

van doop naar avondmaal

Voor het gesprek met vertegenwoordigers van de kerkenraad – ‘Raad van Oudsten’ zeggen we hier – hebben beide jongedames zich gefocust op de sacramenten: doop en avondmaal. Beide ceremonies hebben met vandaag te maken. Vooruitkijkend: het avondmaal (over veertien dagen!) – is voor belijdende leden. Per definitie: elke deelname is opnieuw een belijdenis. Maar achterómkijkend heeft jullie belijdenis ook van alles met je dóóp te maken. Toen jullie je krap twintig jaar geleden nog van geen kwaad of goed bewust waren, legde God zijn doopbelofte af. Vandaag zeggen jullie daar ‘ja’ tegen. Je lift niet langer mee op het paspoort van je ouders. Je zegt er ook geen ‘nee’ tegen. Je loopt er juist mee te koop dat je ook zélf graag voor rekening van Jezus Christus komt.

belijdenis doen in o.t.t.

Je loopt te koop met je doop. Vandáág. Én mórgen. Een ‘belijdend lid’ is niét een persoon die – in de voltooid tegenwoordige tijd – ooit op een Pinksterzondag belijdenis heeft gedaan. Het is iemand die – in de ónvoltooid tegenwoordige tijd – belijdenis doet. Vóórt-durend. Op avondmaals- en ándere zondagen. In de kerk, op het wérk. ‘Belijdend’ is een tegenwoordig déél-woord. Je blijft – als lid van de wereldwijde Martyria- ofwel ‘getuigenis’kerk – je geloof delen. Samen met andere ‘mannen en vrouwen’, ‘oude en jonge mensen’ die de Geest kregen,¹ getuigen van Christus.² Vertellen dat je bij Hém hoort. Loop te koop met je doop!

¹ Joël 3,1 – BiGT.

² Handelingen 1,8 – NBV.

roepen van de daken

“Jullie moeten aan de mensen vertellen dat je bij Mij hoort.”³ De Nieuwe Bijbelvertaling begint zo: “Iedereen die Mij zal erkennen bij de mensen...” Oude vertaling: “Een ieder dan, die Mij belijden zal voor de mensen...”⁴ Het Boek: ‘Als je er bij de mensen openlijk voor uitkomt...’ ‘Partij kiezen voor’ – nog een weergave.⁵ Allemaal verschillende vertalingen van een Grieks woord dat letterlijk vertaald ‘hetzelfde zeggen’ betekent.⁶ ‘Be-amen’ komt in de buurt. De oorspronkelijke betekenis van het Nederlandse woord ‘belijden’ is ongeveer: ‘hardop zeggen’, ‘verklaren’. Doet denken aan de gezongen psalm 119:40: “Dat ik uw recht zal roepen van de daken.”⁷

hóoggestemde instemming

Er zit ook iets van ‘loven’ of ‘prijzen’ in dat ‘vertellen’, ‘erkennen’ of ‘belijden’. Een afgeleide werkwoordsvorm⁸ wordt ook wel zo vertaald. Bijvoorbeeld in Romeinen 14: “Elke tong zal God loven.”⁹ Het gaat dus niet alleen om instemmend geluid maar eveneens om hóoggestemde erkenning. In Hebreëen 13 wordt het woord, vanwege het verband ook in de vrije Bijbel in Gewone Taal, als ‘prijzen’ verwoord: ‘prijzen in gebeden en liederen’.¹⁰ Jezus vraagt niet alleen dat we het evangelie be-ámen maar ook dat we het ‘beámen’ – ‘(uit)stralen’. Met gepaste trots. Niet op onszélf of onze kerk. Maar ons beroemend op Jezus Christus.¹¹

Redder voor Jan en alleman

Behalve dat het een *praise*woord is, heeft ‘vertellen’ in Matteüs 10 ook nog iets in zich van ‘schuld belijden’. Tegenover ‘God en zijn gemeente’ erken je dat je een geboren zondaar bent; dat dat er ook vaak genoeg uit gekomen is; maar dat je daarover berouw hebt; en dat je gelooft dat je jezélf niet redden kunt maar dat Jezus Christus dat doet. Je ‘getuigt’ dat Jezus op aarde kwam om ‘redder van de wérelde’ te zijn.¹² En dat Jan en alleman – wat ie er tot nu toe ook van gebakken heeft – daarom welkom is in de kerk van Christus.

beamend be-amen

‘Beamend’ ‘be-amen’ doe je publiék. Vandaag sta je stralend op het podium. Je doet belijdenis in de kerk. Niet alleen voor je vriendengroep, aangevuld met lievelingstantes. Maar in Gods gezín. Tijdens de wekelijkse familiedag op zondagmorgen. Je bent tenslotte ook niet thuis in de bijkeuken gedóopt. En ávond-maal = gezíns-maaltijd. Iedereen hier is getuige. Mag je aan je woord te houden. Je staat er anderzijds als analoge *influencer*: wellicht mag je rolmodel zijn voor broertje, zusje, vriendin. Wat je vandaag doet is bovendien niet slechts voor gebruik binnenshuis. Het is een bereidverklaring om je te ‘verantwoorden’ tegenover iedereen en niemand.¹³

kerk = publieke omroep

Daarvoor ben je deel van Christus’ lichaam, de kerk.¹⁴ Sinds een jaar of wat worden de diensten van de Martyriakerk *live* uitgezonden. Heel normaal! Wat wij hier tegen gehore brengen hoort niet tussen de muren te blijven. Ook niet in een pluspakket. Want ‘de kerk van de levende God’ is bedoeld als publieke omroep. ‘Fundament en pijler van de waarheid’ – schrijft Paulus.¹⁵ In de wereld om Gods

³ Bijbel in Gewone Taal.

⁴ NBG-’51.

⁵ Willibrordvertaling 1995.

⁶ ‘ὁμολογέω’. Ook in I Timoteüs 3,16: ‘Καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶν τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον...’

⁷ En aan Matteüs 10,27 – niet BiGT.

⁸ ‘εξομολογέω’; in Filippenzen 2,11 ‘belijden’ – NBV; NBG-’51; SV.

⁹ Romeinen 14,11 – NBG-’51, NBV; SV: ‘belijden’. Het is een citaat van Jesaja 45,23, daar ‘שבע’ – ‘(trouw) zweren’, Groot Nieuws ‘erkennen’.

Zo ook in Romeinen 15,9, daar NBV ‘prijzen’. Een citaat van Psalm 18:50, daar ‘דה’ – ‘werpen’ > ‘prijzen’, ‘dankzeggen’.

¹⁰ Hebreëen 13,15.

¹¹ I Korintiërs 1,31; II Korintiërs 10,17.

¹² Johannes 4,42; I Johannes 4,14.

¹³ I Petrus 3,15: ‘απολογία’.

¹⁴ I Korintiërs 12,12.27; Efeziërs 4,12.

¹⁵ I Timoteüs 3,15.

geheim vást én hóóg te houden. Zo heet de doop in onze belijdenis, behalve ‘teken en zegel’,¹⁶ ‘merk en veldteken’.¹⁷ Gebrandmerkt door God. Verkoren tot Vaandeldrager. Gedoopt om ermee te koop te lopen.

kleur bekennen

Hoe het niét en hoe het wél moet. Niét: “tegen de mensen zeggen: ‘Ik ken Jezus niet’” – vers 33. ‘Mij verlóóchenen bij de mensen’ – de NBV. Wie deed dat bijvoorbeeld? Petrus! Na een prachtige belijdenis: “U bent de Messias, de Zoon van de levende God”¹⁸ ging hij al voor twee dienstmeisjes door de knieën: “Ik ken de man niet eens.” Ik weet bij God niet waar je het over hebt!¹⁹ Jezus had gewaarschuwd: nooit bang zijn om kleur te bekennen. We lazen het. Tegenstand kun je verwáchten wanneer je aankomt met iemand die de vinger bij je zwakke plekken legt.

Martyria en martelaar

“Ze hebben Mij vervolgd, dus zullen ze óók júllie vervolgen,” heeft Jezus eens gezegd.²⁰ Ik herhaal nog maar eens dat het woord ‘mártelaar’ niet toevallig lijkt op ‘Martyria’. Getuigen worden zomaar ‘bloéd- getuigen’. Eigenlijk wonderlijk dat wij niet uit ervaring kunnen spreken. Maar... “Maak je geen zorgen over wat je moet zeggen, of hoe je het moet zeggen. Want op dat moment zal God je de juiste woorden geven. Want je spreekt dan niet zelf, maar de Géést van jullie Vader spreekt dan door jullie mond.” Dit zijn geen woorden van mij, maar van Jezus, even eerder in Matteüs 10.²¹

niet jóúw maar zijn gelijk

‘Aan de mensen vertellen dat je bij Jezus hoort’ maakt je niet altijd populair. Dát heb je misschien al wel zelf gemerkt. In Tirana kunnen ze je nog meer vertellen. Maar schaam je nooit voor Hém die zich zelfs niet schaamt voor jóú.²² Die uit solidariteit met jou letterlijk voor paal hing op Golgota.²³ De wereld is een rechtszaal. Wij getuigen à decharge. Kom op voor – niet jóúw – ; of dat van je kerk; maar voor – zijn gelijk.²⁴ Zou je wel opkomen voor je moeder of vader, wanneer iemand kwaad over hen spreekt; en niet voor Vader in de hémel?

voor Pontius Pilatus

Hoe het wél moet. Zoals Timoteüs. Paulus schrijft aan hem: “Strijd de goede strijd van het geloof, win het eeuwige leven waartoe je geroepen bent en waarvan je in aanwezigheid van velen zo’n krachtig getuigenis hebt afgelegd.”²⁵ (Dé tekst van ons ter ziele gegaan Kamper studentendispuut.) Beter nog, neem een voorbeeld aan Jezus zélf. De apostel herinnert zijn medewerker vervolgens aan “Christus Jezus, die voor Pontius Pilatus een krachtig getuigenis heeft afgelegd”.²⁶ “Ik ben geboren en naar de wereld gekomen om van de waarheid te getuigen, en ieder die de waarheid is toegedaan, luistert naar wat Ik zeg,”²⁷ zei Hij.

derde gebod, eerste bede

Loop te koop met je doop. Het is in lijn met het derde van de Tien Geboden: “Misbruik de naam van de HEER, uw God, niet.”²⁸ In onze catechismus luidt de uitleg onder meer: “Dat wij de heilige naam van God met ontzag en eerbied gebruiken, zodat Hij door ons naar waarheid beleden wordt.”²⁹

¹⁶ Heidelbergse Catechismus Zondag 25.66.

¹⁷ Nederlandse Geloofsbelijdenis Artikel 34.

¹⁸ Matteüs 16,16.

¹⁹ Matteüs 26,69.71; daarna 73.

²⁰ Johannes 15,20.

²¹ Matteüs 10,19.20.

²² Hebréeën 2,11; 11,16.

²³ Deuteronomium 21,22.23.

²⁴ | Timoteüs 3,16.

²⁵ | Timoteüs 6,12: “ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων.

²⁶ | Timoteüs 6,13: “τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν”.

²⁷ Johannes 18,37.

²⁸ Exodus 20,7.

²⁹ Heidelbergse Catechismus Zondags 36.99.

Eveneens in lijn met de eerste van de zes beden van het Onzevader: “Laat uw naam geheiligd worden.”³⁰ Catechismus: “Geef dat wij U heiligen, roemen en prijzen. En ook dat wij ons daarop richten dat uw naam om ons niet gelasterd, maar geëerd en geprezen wordt.”³¹

het moet van twee kanten komen

Loop te koop met je doop. Wel of niet, het heeft consequenties. In de voorbespreking met de belijdeniscatechisanten werd opgemerkt dat het jammer was dat ik vers 33 erbij deed: “Maar stel dat jullie zeggen: ‘Ik ken Jezus niet.’ Dan zal Ik ook zeggen dat Ik jullie niet ken.” “Zo negatief...” “Gaat toch niet over óns?” Jezus maakt duidelijk dat het serieus is. Gods keus vraágt om antwoord. God heeft veel geduld. Meer dan veel ouders. Maar na de doop die van één kant komt moet het – op een gegeven moment – van twee kanten komen. Bovendien – helemaal als je zelf om je doop gevraagd hebt – God wil dat je hem te gelde maakt. Anders zegt Jezus op die ‘verschrikkelijke dag’ van Joël 3: “Nooit gekend!”³²

als het erop aankomt...

Maar aan de andere kant, denk je es in wat voor uitwerking één jawoordje heeft. Engelen met corsages.³³ Jezus die als ‘Trooster’ of Pleitbezorger I³⁴ *coram Deo* – voor Gods aangezicht – ópkomt voor jou; omdat jíj voor je band met Hém útkomt. En helemaal als het er straks écht op áán komt. De openbare belijdenis van Jezus op de allerlaatste christelijke feestdag: “Ik zal zijn naam niet uit het boek van het leven schrappen, maar juist voor hem getuigen³⁵ ten overstaan van mijn Vader en zijn engelen.”³⁶ ‘Want hij, want zij, was zo blíj met haar doop: iedereen moest het horen!’

niet voor jezelf houden

Loop te koop met je doop. Je bent zelf ‘gekocht en betaald’.³⁷ Niet ‘met zilver of goud’ maar met ‘kostbaar bloed’.³⁸ Uitgebeeld in doopwater. Gegarandeerd door avondmaalswijn. Je was nogal wat duurder dan musjes, armenvoedsel: ‘twee voor een paar cent’. Jezus is zuinig op jou. Geen haar op je hoofd gekrenkt. Oudsten en pastoraal medewerkers geven er vorm aan. Vergeet niet hoe jíj een zegen kunt zijn wanneer je je doop niet voor jezelf houdt.

Amen

³⁰ Matteüs 6,9.

³¹ Heidelbergse Caechismus Zondag 47.122.

³² Matteüs 7,23.

³³ Lucas 15,7.11

³⁴ I Johannes 2,1.

³⁵ ‘εξομολογέω’.

³⁶ Openbaring 3,5.

³⁷ I Korintiërs 6,20; 7,23.

³⁸ I Petrus 1,18.19.